

Előfizetési árak:
 Egyszeri ára 8 kor., félávré 4 kor.,
 negyedévi 2 korona.
 Egyes szám ára 16 fillér.
 Hirdetések meztelen árak szerint!

**A lap megjelenik minden oad-
 törtékn.**

Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 Hova a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Keziratok vissza nem adatnak

Kiadóhivatal: István-utca 9.
 Hova a lap anyagi részét illető közle-
 menyek és előfizetési pénzek küldendők.
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

PEST-MEGYE SZABADELVÜ KOZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Felhívás előfizetésre.

Lapunk, a „Közérdek” I. é. május hó 1-én *hetedik* évfolyamának második ne-
 gyedébe lépett s amily szerényen és öntu-
 datosan tekinthet vissza múltjára, ép oly
 szerényen és bizalommal tekint a jövőbe.

Két kötelességet vállalt a múltban magára
 s ezt a két kötelességet lelkiismeretesen
 fogja a jövőben is teljesíteni.

E két kötelesség: **a tárgyilagossá-
 g s a valódi szabadelvűség hirdetése.**

Két czél tűzött ki maga számára a múlt-
 ban s e két czélra az elérésére szenteli
 minden erejét a jövőben is.

E két czél: **a Község és a társadalom
 egészséges fejlődésének az előmozdítása.**

E két kötelességet teljesítve, e két czél
 felé törekedve, a „Közérdek” mindenkor és
 mindenkivel szemben megtartotta a jó ízlés-
 nek, a tapintatnak s az irodalmi műveltsé-
 gnek a hangját, s ezt a jövőben sem fogja
 megváltoztatni. Eppen azért *Ujpest lakosai-
 nak csak olyan érdekeiért emeli fel szavát,
 amelyek jogosak, méltányosak s a közös érde-
 keibe nem ütköznek; s éppen azért a kellő
 értékre szállt le minden jogtalan igényt, min-
 den önérdek sugallta ténykedést s igaztalan
 eljárást!*

A „Közérdek” tehát csak azon polgár-
 társaknak a támogatására számít, kik az
 igazságnak és a valódi szabadelvűségnek, a
 műveltségnek és a valódi testvériségnek a
 barátjai és hívei. Ezek támogatását és párt-
 fogását kérjük ez alkalommal is midőn új
 előfizetést nyitunk.

Lapunk előfizetési ára:

egy évre — — — — — 8 kor.,
 fél évre — — — — — 4 kor.,
 három hónap — — — — — 2 kor.,

mely összeg a lap kiadóhivatalába,
 Fuchs Antal könyvnyomdájába, Ujpest,
 István-utca 9. szám küldendő.

Hazafias tisztelettel:

a „Közérdek” szerk.- és kiadóhivatala.

Az ellenzéki hírlapírókhoz!

Budapest, április 30-án.

Szólok az Urakhoz!

Némi jogom van hozzá! Holnap, má-
 jus elsején harmincznégy éve annak,
 hogy első ellenzéki cikkemet megírtam
 s azóta mást, mint ellenzéki cikket
 soha sem írtam!

Az ellenzéki hírlapírás tehát máso-
 dik természetemmé vált s nagyot dob-
 ban a szívem örömeiben, ha a fiatal nem-
 zedék soraiból egyik-egyik kiválik a
 sok közül s meg meri mondani az igazat,
 de végnélkül elkeserít, elszomorít, ha az
 a mondás durva, ha az az igaz: vagy
 általában nem igaz, vagy csak egyéni
 felfogás szempontjából igaz, röviden,
 ha az a hírlapíró nem áll hivatá-
 sának, nem áll a szabad sajtónak magaslatán.

Elszomorít és elkeserít az, ha az el-
 lenzéki hírlapok szerkesztői mindenkit
 ellenőriznek, csak önmagukat s munkatársaikat
 nem ellenőrzik és sem az ál-
 taluk, sem a mások által megírt cikke-
 ket és hírlapi közleményeket nem bírál-
 ják meg közzététel előtt tárgyilagosan
 és az igazság szent érzete szerint, ami-
 nek következtében a műveletlen és félig
 művelt tömegek ízlésének megfelelnek
 ugyan, de cikkeiknek nincs erkölcsi
 talaja, erkölcsi talaj nélkül pedig a saj-
 tószabadsággal csak visszaélni lehet, de
 a köz javára élni nem lehet.

Hogy pedig mindezeket az ujbpesti
 ellenzéki hírlapírókhoz szólva mondom
 el, annak is megmondom az okát.

Harmincznégy év óta ismerem Ma-
 gyarország fővárosi és vidéki hírlapíró-
 dalmát. Megfordul a kezében minden

nap, minden héten, minden lap: de az
 Ország egyetlen egy lapjában sem talál-
 koztam olyan durva hanggal, anynyi
 könnyelmű gyanúsítással és itélkezéssel,
 mint az ujbpesti ellenzéki lapokban.

Az ország egyetlen lapjának a prog-
 ramjában sincs olyan laza erkölcs, az
 ország egyetlen lapjának az irányában
 sem észlelhető olyan elfajulás, mint az
 ujbpesti ellenzéki hírlapokban.

Ilyen hanggal és modorral tisztelt
 kartársak, nem lehet a művelt embe-
 rekre hatást gyakorolni, nem lehet a
 műveletleneket művelni, már pedig a
 sajtónak ez is egyik lényeges, magasztos
 feladata.

Ilyen erkölcsessel és iránynyal — még
 ha talán igazuk van is — nem lehet az
 igazságot győzelemre segíteni, mert az
 ilyen bang, modor, erkölcs és irány a
 kedélyeket felláztatja ugyan, de igazai-
 ról — ha igazuk van — nem győzhet
 meg senkit.

Hiába mondják nekem azt, hogy az
 élet, a viszonyok kényszerítik indulatos-
 ságra! A rendőrnek józannak kell lennie
 a részeggel szemben is; a bírónak hu-
 mánusnak kell lennie a gyilkossal szem-
 ben is; a sajtó közegének, a hírlapnak
 és hírlapírónak, a ki a rendőr és a bíró
 fölött is itélkezik: józannak, humánus-
 nak, ildomosnak és indulatmentesnek
 kell lennie mindenkivel, az egész vilá-
 gal, az egész emberiséggel szemben!

Azt mondják Önök tisztelt kartár-
 saim, hogy ha valakit tolvajuak tartan-
 nak, minek keressék a cifra kifejezést.

Nem is a kifejezés köntöséről, diszé-
 ről van itt szó, hanem arról, hogy tol-
 bulókat. Egy része pedig mint bámész
 csoport verődik össze a hadakozók körül,
 hol egyiket, hol másikat biztatva, hogy ne
 engedje magát.

Hát azt hányszor tapasztalhatják a járó-
 kelők, hogy a gyermekek az inasokkal együtt
*illetlen kifejezésekkel teli nótákat dalolnak az
 utcán végig.* S mit lehet ilyenkor észre
 venni? Azt, hogy egyszerűen senki sem
 akarja hallani azt, a minek hallására pedig
 a gyermekes apák s leányos anyák arcába
 fut a szégyen s a harag pirja.

A gyermekek gumripuskával s flóberrel
 uton, utcán lövöldöznek a madarakat, a ma-
 gán és nyilvános kertek fáiról pedig leszedik
 a madártészteket, mindezek által okozva
 olyan károkat a gyümölcsben és vetemé-
 nyekben, a miket a gazdák legodaadóbb
 szorgalma sem képes helyreütni. S mégis,
 tegyük szívünkre a kezünket s valljuk meg,
 hogy hányszor lett volna alkalomunk a ma-
 dárlovöldözést s fészekpusztítás megaka-
 dályozására.

De ha nem tettük mi, még kevésbé tette
 a nagy közönség, a melynek általában az a
 hite, az a véleménye, hogy a más gyerme-
 kének hibáit nyesegetni nem ő hozzá tar-
 tozik.

Fü- és leánygyermek. sokszor 6—8 éve-
 sek, sőt ezeknél idősebbek, az oly helyeken,
 a hol fürdésre alkalmas tó vagy folyóvíz
 van, *meztelenül* *vetkőzve* *egy és ugyanazon he-
 lyeen fürdenek.*

Kérdem, vajjon ezen eléggé el nem itél-
 hető szokás is nem volna-e megszüntethető,
 ha a felnőttek csak egy kissé is éreznék ama
 kötelességet, a mivel a társadalomnak véde

TÁRCZA.

A társadalom a gyermeknevelés szol- gálatában

Irta: Egri Toth Kálmán.

(Folytatás.)

Igen ám, — válaszolja erre valaki, — de
 hát a kereskedő nem ér ám arra rá, hogy a
 gyermek pénzének eredete felől tudakozód-
 jék, vagy ha rá érne is, mint üzletember, a
 nála vásárló gyermeket szigorú fellépésével
 csak nem idegenítheti el magától. En meg
 erre csak azt mondom, hogy a kereskedők
 legnagyobb része, ha tudni fogja azt, hogy
ellenőrző eljárásával közérdeket szolgál s vég-
 hetetlenül hasznos munkát teljesít, nem
 fogja sajnálni azt a csekély időt, amit az ily
 eljárás igénybe vesz. S hiszem, hogy még
 kevésbbé fogja sajnálni azt a pár fillérnyi
 hasznót, a mit a közügy érdekében tett
 hasznos eszelekedete folytán elveszít.

Igaz, hogy ezt most nem eszelekszi meg
 talán egy kereskedő sem, no de ezt egyedül
 abban az általános közönyben vagy jobban
 mondva nembánomságban kell keresni, a
 melylyel a más gyermeke iránt ma a társa-
 dalom általában viseltetik.

De hát esakugyan ily nagy volna a fel-
 nőttek közönye az iskolás gyermekek utcai
 viselete iránt?

A közöny e téren tagadhatatlanul igen
 nagy, mindazáltal nem lehetne azt mondani,

hogy a gyermekek utcai rosszkodásával
 a felnőttek egyáltalán nem törődnek. Mert
 bizony megtörténik az néha napján most is,
 hogy a gyermek viselete egyik-másik pol-
 gártársunknak szemet szur, csak hogy ilyen-
 kor az illető, a gyermek szelid s jóakaratu
 figyelmeztetése helyett a tanítót és az isko-
 lát szidja, mint a hol s a kitől, véleménye
 szerint, a gyermek a rosszat tanulta.

Ime tehát ilyen a társadalom beavatko-
 zása ma a gyermeknevelés nagy és fontos
 munkájába. A helyett, hogy segítene, in-
 kább ront; mert a tanító s az iskola féltékenyen
 őrzött tekintélyét esorbítja a nélkül, hogy a
 gyermeket, a kiből a durva fellépés legfel-
 jebb daczot ébresztett, bármily kis mértékben
 is fogott volna szava.

Mindennapos a panasz, hogy az iskolás
 gyermekek a házak falait, a kerítéseket, ka-
 pukat rajzaikkal s irkafirkáikkal bepíszkít-
 ják s hogy a némely helyen divatos jó szo-
 kásból eredi fásítás igen jelentékeny része
 a gyermekek bieszkázásának válik az áldozat-
 tává. Vajjon, ha a közönség szeme meg-meg-
 akadt volna a gyermekeken ezer: pusztító
 munkájuk közben s kellő komolysággal
 utasította volna valaki rendre az ilyen ma-
 gáról meglefedkező gyereket, alig hihető,
 hogy a ma napirendű levő panaszok fenn-
 állhatnának.

A tanítók tiltják az utcai lármezást és
 verekedést, mégis nem egyszer valóságos
 kakasviadal kerekedik 2—3 iskolás gyermek
 harszi kedvéből.

S lássuk, mi történt ilyenkor? A közön-
 ség komolyabb, intelligensebb része odább
 megy, észrevenni sem akarván a verekedő

vajnak kell-e annak okvetlenül lennie, akit Önök annak tartanak?

Hát csalahatatlabbak Önök a római pápánál? Hiszen a törvény sujtókeze is csak akkor súti rá a bünösre a bélyeget, ha rábizonyult a tolvajias!

Hát hatalmasabbak Önök a törvény, az igazság kezénél?

Ha hatalmasabbaknak képzelik magukat: akkor visszaélnék a sajtószabadsággal.

Hiszen az erkölcsi és az igazságérzet még azt is tiltja, hogy a pörbe fogott, a vizsgálati fogságban lévő ember társunk fölött pálezát törjünk; hiszen az erkölcsi és igazságérzet egyenesen fellázad, ha bírói ítélet előtt embertársunkra rámondjuk, hogy lopott vagy sikkasztott; hiszen az erkölcsi és az igazságérzet, a humanizmus nevében még azt is megköveteli tőlünk, hogy a büntetését kiszenvetettnek a bünetszemére ne lobbantsuk.

Önök pedig tisztelt kartársaim, ellentétbe helyezkednek mindezzel, s megbélyegeznek mindenkit, a kít megbélyegezni akarnak, s a kít egyéni véleményük alapján tolvajnak tartanak!

Hát erkölcs ez? Helyes irány ez? Hát a sajtószabadsággal való józan élés ez?

Ilyen elvekkkel, ilyen erkölccsel és iránnyal a köztisztességnek senki sem lehet védelmezője!

Önök elfeledik tisztelt kartársaim, hogy a sajtószabadság feljogosítja ugyan Önöket arra, hogy élők és holtak fölött, a polgárok és közpályán működők becsülete fölött ítélkezessenek, de nem jogosítja fel arra, hogy ezt *egyéni akaratuk*, egyéni felfogásuk, vagy privát bosszujok szerint tegyék. Ellenkezőleg, a sajtószabadság — óriás hatásánál és hatalmánál fogva — megköveteli tőlünk mindnyájunktól, hogy csak megdönthetetlen bizonyítékok birtokában, a törvényesség és az emberiség korlátain belül, tisztán a tárgyilagos igazság döntő szava után ítélkezzünk.

„A sajtó” — *Rákossy Jenő* szerint és minden hivatott hírlapíró szerint — „hatása csak akkor üdvös: ha maga is erkölcsös és jó”.

Ami lehet-e az a sajtó erkölcsös és jó,

lemre s felügyeletre szorult tagjai iránt viseltetni tartoznak. De kérnem továbbá, jute csak valakinek is eszébe az ilyen vagy ehhez hasonló rendtelenségeket s arczpirító dolgokat megakadályozni? Nem az történik-e az ilyen esetben is, hogy bosszankodunk, bosszankodunk egy darabig, azután végre is elfeledjük? Ez történik bizony, vagy még ennyi sem, mert a legtöbb ember megszokván az ilyenekkel nem törődni, meg sem ütközik a látottakon.

Városokban, oly helyeken, a hol vasuti állomás van, minden vonatérkezéskor egy esomó iskoláskorú gyermekkel találkozhatik az ember, a kik azon czélből várakoznak ott, hogy a gyalogutasok esomagját néhány fillérért a városba bevigyék. E gyermekek közt vannak olyanok, a kiket maguk a szülők küldenek ki, hogy így némi keresetre tegyenek szert, viszont vannak olyanok, a kik szülők tudta nélkül azért jelennek ott meg, hogy a szerzett pénzen szivart s pálinkát vehessenek.

A ki a vonatok megérkezése előtt 1/4-ed órával korábban megy ki az állomáshoz, esetről-esetre hallgatja azt a *trágár beszédet*, a mit ezen gyermekek egymás között folytatnak; de egyszermind alkalma nyílik tapasztalni, hogy az erkölccselenség magvát hirtő ezen beszédmódot jórészt a *fiáker-kocsisoktól tanulják*, a kik élményeiket, társaik röhögésétől kísérve, ezen gyermekek füle hallatára mesélik el.

a melynek magánbosszu, vagy magánérdek a szülőanyja?

Lehet-e az a sajtó erkölcsös és jó, *a melynek programja, iránya, a személyes harc?*

Jól tudom én, egy ó-angol közmondás figyelmeztetett rá s a gyakorlati élet meggyőzött róla, hogy: „Minden ember rejteget a házában egy csontvázat!” de azt is tudom, a tiszta erkölcs, a szabadság Génusza megtanított rá, hogy a sajtóközegnek, a hírlapok és hírlapírók házaiban a személyes harc csontvázat semmi körülmények között sem szabad rejtegetni, mert ez az összes csontvázak között a legrutabb, mert aki azt rejtegeti, a ki nem csak rejtegeti, hanem nyílt vallomást is tesz róla: az lehet Annás és Kaifás utódja, lehet Poncius Pilátus is, de nem lehet a magyar sajtószabadság apostola, harczosa, mert a *személyes harc nélkülözi azt az erkölcsi alapot, a mely az emberiségen és a hazafiasságon épül s a mely nélkül minden sajtóközegnek, minden hírlapnak, minden hírlapírónak kudarcz és bukás a vége.*

El vagyok rá készülve, hogy Önök tisztelt Kartársaim, reám is azt fogják mondani, hogy: „hazudik... mert ön meg van fizetve!”

Tévednek tisztelt Kartársaim!

Eugem se a magánérdek, se családi kötelezettség nem vont ele semmiféle érdek körébe.

A magyar ellenzéki sajtó tisztaságának, méltóságának a védelme: nem a becstelenség védelme.

Hazudtak azok, akik a magas Kuria előtt olyan választók megvesztegetésével vádolták a szabadelvű pártot, akik a függetlenségi jelöltre szavaztak.

Hazudtak azok, akik egész községünkre rámentek fogni, hogy az „a köz-erkölcsökben szinte hihetetlenül súlyodt”, hogy „községünkben a minden szeméreméretből kivetkőzött bün, orgiákat ül”.

Hazudtak azok... Nem folytatom tovább, csak az ellenzéki sajtó tisztaságának, méltóságának, a sajtószabadságának, a közerkölccsiség és a humanizmusnak az érdekében arra kérem tisztelt kartársaimat, *dobják ki azt a rút csontvázat a házukból*, s mielőtt ráolvassák valakire, hogy akasztófára való: akasztassák fel előbb bírói ítélet alapján, mert ha Kossuth Lajos megtudja, hogy létezik imádott hazájában olyan ellenzéki hírlap is, a mely a személyes harczot tűzte ki feladatául: megbánja, hogy a magyar hírlapíródalom atyja volt, megfordul sirjában és még egyszer meghal.

Fogadják tőlem, öreg ellenzéki kartársuktól e sorokat szívesen; a „Közérdek” tisztelt szerkesztője pedig fogadja köszönetemet, hogy lapjában e soroknak helyt adott.

Egy fővárosi ellenzéki hírlapíró.

H I R E K.

— **A vármegye törvényhatóságának** f. é. április havi közgyűlésén: 1. Ujpest községnek a Budapest-Ujpest-Rákospalotai villamos vasúttársasággal kötött pótszerződése — 2. Ujpest községnek az 1902-ik évi rendes és közmunkaköltségvetése jóváhagyatott; az ujpesti 6-ik gyógyszerteráznak a felállítása azonban nem véleményeztetett, a Vörösmarty-utca rendezése illetőleg esatornázása ellen egy ismeretlen által beadott felebbezés pedig elutasított.

— **Szolgabirák áthelyezése.** Beniczky Ferencz v. b. t. t. főispán, a vármegye alispánjával egyetértőleg Dr. *Heyder* Ödön-

szolgabirót tb. főszolgabirót Vácraól a gödöllői főszolgabiró mellé — *Melczér* Gyula szolgabirót pedig a váci járás főszolgabirója mellé helyezte át. — Dr. *Heyder* Ödön váci járási főszolgabirónak Gödöllőre történt áthelyezése az egész járásban, de különösen Ujpesten, ugy a közönség, mint a községi tisztviselői kar között, igazi sajnálkozást keltett. Öt évet töltött e járásban. Ez idő alatt az ügyes-bajos felek, a községi előjáróság és a tisztviselői kar meleg szimpátiáját teljes mértékben a maga részére hódította. Tudása, higgadt, előzékeny modora, igazságossága mindenikben, aki vele érintkezett, rokonszenvet ébresztett, Burokratikus, tárgyilagossága és korrektsége mellett az érdemesszel együttérző embernek mutatkozott mindenkor; a méltányosságot a törvény és szabályok rideg keretében a felek megnyugvására tudta beilleszteni, a mi által tekintélyt, tiszteletet és szeretetet szerzett magának. Távozásával irigyei lettünk Gödöllőnek, mint a mely Dr. *Heyder* Ödönben páratlan főszolgabiróra tett szert, egyben az egész község köszönetét tolmácsoljuk azon páratlan magatartásáért és különösen türelméért, melyet itt töltött ideje alatt lép-ten-nyomon tanusított.

— **A községi képviselőtestület rendes közgyűlése.** A községi képviselőtestület f. é. május hó 2-án délután 3 órakor rendes közgyűlést tart, melynek következő a tárgysorozata:

1. A váci járási főszolgabiró úr 2378/1902. számú végzése Rákospalota község árvízvédelmi költségeinek a község részére való visszatérítése tárgyában.

2. Ugyanannak 1776/1902. számú rendelete a jegyzői nyugdíj-tartozások rendezésére vonatkozólag.

3. A vármegyei tanfelügyelő 2401/1902. számú megkeresése a Széna-téri iskolatelek tulajdonjog bekebelezési engedélyének kiadása tárgyában.

4. Ugyanannak 7771/1901. számú megkeresése az egyesült villamosági telep közelében létesítendő iskola telkének adományozása iránt.

5. Előjárósági előterjesztés az 54/1901. kgy. számú képviselőtestületi határozat értelmében egy községi uszoda létesítése tárgyában.

6. Ugyanannak előterjesztése Roheim Náthán vállalkozónak a község ellen indított 36270 kor. 37 filléres per bejelentése tárgyában.

7. Ugyanannak előterjesztése a budapest-ujpest-rákospalotai villamos vasut, a budapestvidéki közuti vasut — Rákospalota község és Krausz Bernát és társa, mint a szemétkotrás jog bérlői ellen indított perek bejelentéséről.

8. Ugyanannak előterjesztése a népkonyhánál eszközölt tulkiadások fedezetének kijelölése tárgyában.

9. Ugyanannak előterjesztése a község tőkepénzeinek elhelyezésére hozandó határozat iránt és ezzel kapcsolatban a községi kölesonalap állagáról teendő jelentés.

10. Ugyanannak előterjesztése az esküdtképes egyének összeíró-bizottságába beküldendő egy községi képviselő megválasztása iránt.

11. Ugyanannak előterjesztése a már eszközölt községi pótdadó leírások helyesbítésére vonatkozólag.

12. Ugyanannak előterjesztése a közvilágítás ügyében kiküldött bizottság megbízásának ismételt el nem fogadásáról és ezzel kapcsolatban új bizottság kiküldése iránti határozathozatal.

13. Előjárósági előterjesztés a községi pénztárvizsgálatoknál közreműködő képviselőtestületi tagok kiküldése iránt.

14. Ugyanannak előterjesztése a légszeszgyár által községi pótdadó kivetésellen beadott felebbezés tárgyában.

15. Ugyanannak előterjesztése Selinger Henrik, Urbán Mátyás, Markus S. Szmiczka András, Unti József, Butor Mátyás, Pella Kiss Julia, Roitseh József és Frisch Jákab illetőségére vonatkozó határozatok meghozatala iránt.

16. Illek Vincze és társai községi képviselők kérelme az államvasuti főműhelytelep esatornájának mikénti kiépítésére vonatkozólag.

17. Gróf Károlyi Sándor földbirtokos ur öngyméltóságának kérelme telekfelosztási ügyében érdemleges határozat hozatalairánt.

18. Az újpesti önkéntes tűzoltó-testület kérelme a község tűzrendészeti viszonyainak javítására irányuló intézkedések megtétele tárgyában.

19. Az egyesült villamosági gyár kérelme a neki adott községi kedvezmények megerősítése iránt.

— **Előjárásági s bizottsági ülések a községében.** Az állandó esatorna-bizottság és a gróf Károlyi Sándor telekfelosztási ügyében kiküldött bizottság f. é. április hó 30-án d. u. 4 órakor ülést tartott, a község előjárásági pedig f. é. május hó 1-én d. e. 10 órakor ülésezik. Ugy a bizottságok, mint az előjárásági a képviselőtestület közgyűlése elé terjesztendő ügyekkel foglalkozott.

— **Gyermekbál.** A „Közművelődési kör“ f. é. május hó 3-án gyermek-előadásokkal élénkített gyermekbált rendez, melyet társas vacsora fog követni: A gyermekbál kezdete délután 6 órakor.

— **Esküvő.** Fuchs Sándor f. é. május hó 8-án d. u. 5 órakor tartja egykeelési ünnepélyét az újpesti izr. templomban *Schön Ilona* kisasszonnyal, *Schön Bernát* papírkereskedő kedves leányával.

— **Halálozás.** A halál angyala f. évi április hó 25-én egy derék polgártársunkat — *Wittner Antal* hentes-mestert, — április hó 29-én pedig egyik községünk legvagyonosabb lakosát *Matzek Károlyt* ragadta el az élők sorából. *Wittner Antal* 45-ik, *Matzek Károly* pedig 63-ik évében fejezte be munkás életét.

— **Utezák kövezése.** Az 1902-ik évi közmunka költségvetésben előirányzott utezák kövezése tárgyában a helybeli lapok arra sürgették a község főjegyzőjét, hogy vétesse végre valahára fogantatva a rég elhátározott s elrendelt közmunkákat. Laptársaink figyelmét ugylátszik elkerülte ama fontos körülmény, hogy Újpest községnek f. évi rendes és közmunka költségvetése csak a f. é. április hó 14-ik vármegyei közgyűlésen nyert jóváhagyást és így a község főjegyzője a legjobb akaratával sem foghatott hozzá a községi képviselőtestület ide vonatkozó határozatainak a foganatosításához. A sürgetés tehát legalább is korai született.

— **Népünnepély.** Az újpesti „Jókéz“ asztaltársaság f. é. május hó 18-án, pünkösd vasárnapján a rákospalotai parkvendéglő helyiségeiben jótékonykezelt népünnepélyt rendez. A rendezőség élén az újpesti ifjak társasköre áll. A népünnepély részletes műsorát lapunk legközelebbi számában hozzuk.

— **Ki lesz az újpesti közjegyző?** E kérdésre még maga az igazságügyminiszter sem tud felelni, de a jól értesültek egyrésze már tudja, hogy az újpesti közjegyzői állás egy nagy összeköttetésekkel bíró *fővárosi* ügyvéddel fog betölteni; a jól értesültek másik része pedig égre-földre esküszik, hogy egy előkelő *vidéki* ur már a butorszállító kocsi is megrendelte, oly biztosnak tartja az újpesti közjegyzői állás elnyerését. E hírek eszünkbe juttatták azt a latin közmondást: „inter duos litigantes, tertius gaudet“ s nagyon könnyen meglehet, hogy e közmondás, ez alkalommal is érvényesül.

— **Az újpesti Ipartestület hitelszövetkezetének** elnöke, Hóbert Béla, a mint lapunkat értesítik, lemondott tiszttségéről, amelyet annyi ügyszeretettel töltött be. A lemondás okait nem ismerjük, de a hitelszövetkezetre nézve, melynek ez időszertint 206 tagja s 50255 K vagyona van, Hóbert távozását semmi esetre sem tartjuk előnyösnek.

— **Dr. Miklós Antal** ügyvéd s ügyészi megbízott, irodáját f. é. május hó 1-én a Jókai- és Mária-utca sarkán lévő házba helyezte át.

— **A jószívű adakozót szereti az Isten:** *Kárpáti* János, vasuti igazgató, az újpesti izraelita nőgyelet leányárvaház javára 100 koronát adományozott. Miután a jószívű adakozót szereti az Isten: *Kárpáti* példáját, reméljük, mások is fogják követni.

— **Az újpesti izraelita nőgyelet** f. é. április hó 24-én tartotta meg *Friedmann Arminné* elnöklete alatt ez idei rendes közgyűlését. A közgyűlés jóváhagyta a szokásos jelentéseket s a felmentvényt úgy az elnökségnek mint a számvizsgálóknak megadta. A tisztújítás *Schwarcz Jakabné* választási elnök vezetése mellett részint közfelkiáltással, részint szavazással ment végbe. *Közfelkiáltással egyhangúlag* megválasztották *Friedmann Arminné* elnöknek, *Dr. Führer Simonné* alelnöknek, *Deutsch Zsigmondné* árvaházi elnöknek, *Diamantstein Lajosné*

pénztárosnak és *Dr. Sugár Bódogné* ellenőrnek. Szótöbbséggel a következők választották meg választmányi tagoknak: *Dr. Biró Gyuláné* *Deutsch Antalné*, *Deucht Ignáczné*, *Dorner Nándorné*, *Ehrenwald Vilmosné*, *Ehrenwald Lászlóné*, *Elsner Arminné*, *Erben Samuné*, *Fornheim Izidorné*, *Dr. Feldmann Gyuláné*, *Fornheim Zsigmondné*, *Friedmann Edéné*, *Fuchs Bernátné*, *Fuchs Samuelné*, *Fuchs Lajosné* *Fürst Gersonné* *Frey Gusztávné*, *Gerő Zsigmondné*, *Goldstein Mórné*, *Guth Pálné*, *Dr. Hédevári Sománé*, *Dr. Holló Arthurné*, *Dr. Kálmán Odónné*, *Kárpáti Jánosné*, *Klein Ignáczné*, *Klein Arminné*, *Klein Bernátné*, *Körösi Lajosné*, *Leiner Józsefné*, *Leiner Samuné*, *Dr. Lichtmann Henrikné*, *Lóvy Arminné*, *Lóvy Bertalanné* *Dr. Lichtmann Mórné*, *Reisz D. J.-né*, *Schwartz Jakabné*, *Schreiber Gyuláné*, *Sonnenfeld Lajosné*, *Sonnenfeld Miksáné*, *Szél Manóné*, *Dr. Venetiáner Lajosné*, *Waldapfel Fülöpné*, *Weisz Mórné*, *Weisz Adolfné*, *Weisz Józsefné* (keresk.), *Weisz Józsefné* (Egyedi), *Winternitz Gyuláné*, *Dr. Wolfner Jakabné*. Az egyület múlt évi működéséből kiemeljük, hogy a szegények között 4000 koronát osztott ki s egyeleti törzsvagyonát (17,077 K. 88 fill.) 500 — árvaházi törzsvagyonát pedig (26,012 K.) 600 koronával gyarapította.

— **A régi hívek körének tagjai ellen,** alapszabályainak belügyminiszteri jóváhagyása alkalmából, egy helybeli hírlap azon vádat emeli, hogy eddig szabad csapatok módjára a saját véreik ellen hadakoztak s körré csak azért lettek, hogy a polgárság közös érdekei s jogai ellen annál sikeresebben harcolhasanak. Ezen alaptalan légből kapott, semmivel sem igazolható vádra a régi hívek körének a megvetésnél nincsen egyéb válasza. Ama vádak csak azokat érinthetik, kik bukásaik alkalmával szegény sorsu polgártársaikat megkárosították, azok a különös urak azonban a régi hívekhez soha sem tartoztak. A régi hívek körének tagjai Újpest érdekét soha sem tévesztették szem elől a multban s nem fogják szem elől tévesztetni a jövőben sem, nem különösen az esetben, ha községünk a székesfővárossal egyesítették, amidőn polgáraink érdekeinek megóvása szempontjából nagy szükségünk lesz a régi polgárok összetartására s egyetértő eljárására.

— **Nyilvános számadás** az újpesti áll. polgári leányiskola tanári testülete által f. é. április hó 20-án rendezett „Tóth József ünnepély“ jövedelméről. Összes bevétel: belépti-jegyek után 366 K 20 f., felülfizetések 34 K 70 f. Összes kiadás 119 K 92 f. Tiszta jövedelem 280 K 98 f., mely utóbbi összeg a számadáshoz esatolt nyugta szerint az országos tanítói árvaháznál létesítendő „Tóth József alapítvány“-hoz való esatolás céljából *Káger János* pénztáros kezelihez kifizettetett. A mult számban nyugtázott összegeken kívül még felülfizettek: *Mády Lajos* 4 K és *Gresló János* 2 K. A t. ez. közönségnek szíves támogatásért hálás köszönetet mond a rendező tantestület.

— **Országos vásár.** Újpest községben az országos vásár 1902. évi május hó 11-én tartatik meg. A sertések felhajtása vészmentes helyekről meg van engedve.

SPORT.

Trial stakes 1902-ben.

Az ezeidi trial stakes ismét csak az amerikaiak diésőségét zengi. Első Csókosasszony, lovagolta Van Dúsen, második Maedonald, lovagolta Taral, harmadik Kunibert Adamszal nyergében. Azonban őszintén bevallhatjuk, hogy a kancza győzelménél nem annyira érdem, mint szerencse játszott szerepet. A közrejátszott véletlent Kunibert rossz startja nyitotta meg. E derék mén ugyanis jónak látta a startgép felrebbenő szalagjaiban elbámészkodni s csak lovasa erőlyes ösztökélésére indult el. Ezen késedelem folytán aligha lesz harmadik, ha utközben, körülbelül 200 méterrel a start után Bonafide Tubereusezel és Lodienorral össze nem ütközik, a mi oly galibát szült, hogy Kunibertnek alkalma volt a startnál elvesztett tért behozni. Az összeütközés folytán Huxtable majd kiesett Lodienor nyergéből, Tubereuse pedig annyira kijött sodrából, hogy a háttérből többé nem tudott előbujni. Ezen körülmény a verseny eredményét valószínűleg lényegesen befolyásolta, mert Csókosasszony Tubereuseben egyik legve-

szedelmesebb ellenfelétől szabadult meg másrészt pedig Lodienor nem kényszeríthette a tőle istállótársa érdekében esinálendő iram betartására. Ezen utóbbi kedvező körülmény különösen az egyenesen vált érezhetővé, mert Csókosasszony kezdettől fogva éles iramban néhány lóhosszal a mezőny előtt száguldott s Lodienor távollétében magát az egyenesen kiszuszoghatta, hogy a küzdelem hevében támadóival szemben ismét helyt adhasson. Ezt a pihentetést Van Dusen valóban mesterileg csinálta. Az ekkor már fáradt Csókosasszony nem futott egyenesen, hanem ingott jobbra-balra s egy ilyen ingásnál a feljövő Hlubar majdnem belégaloppozott s csak Wilton ügyes rántásának köszönhető a szerencsétlenség elkerülése, a mi azonban persze Hlubar győzelmi esélyeit tette tönkre. Van Dusennek még ezután is elég dolga akadt, hogy Kunibertet és Maedonaldot lerázhassa. Ennél szerencséseje volt, hogy Taral még a táv után is lovával be volt ékelve s mikor nagy nehezen helyet kapott, már csak Kunibertet foghatta el egy fejhosszal. Ha Milne mester nem utasítja Taralt a tulságos várásra, nem jut Taral oly helyzetbe, hogy Hlubar, Kunibert és még a feltűnően jól futó Durnyi is utját állják és a versenyt valószínűleg 6 nyerte volna meg, a mivel ismét ennek a plungeiról jól ismert istállónak egy fényes Coup-ja sikerült volna, a mi pedig így erős küzdelem után rövid fejhosszal dugába dől.

A trial stakest, Henckel Dombrowája óta kancza nem nyerte s ha ezuttal Kin-esem unokájának sikerült megtörnne a mének diadalutját, úgy azt hisszük, hogy méltó lesz nagyanyjára s gazdáját kitartásáért a sok balsiker közepette díszes pályafutással gazdagon kárpótolni fogja. Legközelebb május 10-én a pesti kanczadijban fog futni, a melyet mutatott formája szerint el sem veszíthet.

A 11 napos tavaszi meeting Budapesten vasárnap május 4-én kezdődik és 6, 8, 10, 11, 13, 15, 16, 18, 10. és 21-én nyer folytatást. A versenyek mindenkor 3 órakor kezdődnek. Mindjárt az első napon a Nemzeti Hazafi díjat futják, melyre Péchy Andor Count Moritzja a főkedvez.

IRODALOM.

*A könyv. A Franklin-Társulat kiadásátban megjelenő „A könyv“ című irodalmi tájékoztatónak érdekes tartalommal, jelenmeg az április havi száma. Vezető cikke valóságos szózat a „Havi könyvtár“-ról. A *teljes Shakespeare* kiadása alkalmából, felsorolja mindazon idegen klasszikus alkotásokat, melyek a Franklin Társulat kiadásában eddig, műfordításban magyarul megjelentek. — Spectator ismerteti ama két kötetből álló művet, amely *Gyulai Pál* emlék beszédeit tartalmazza s amely emlék beszédek a magyar közéletet negyven esztendőjének hű tükröi. Ismertetések vannak még e számban Alexander Bernát könyvéről, Péterfi Jenő munkáiról. A nagy képes világtörténet kilencedik kötetéről, (Absolutizmus kora) az ókori lexikonról, gróf Andrássy Gyulának „A magyar állam fenmaradásának és alkotmányos szabadságának okai“ című művéről stb. stb. „A könyv“-et kívánatra ingyen küldi a Franklin Társulat könyvkiadó hivatala (Budapest IV., Egyetem-utca 4. szám.)

*XIV. Lajos udvara volt Európában a legérdekesebb fejedelmi udvar. Mint a hogy a régi római caesarok Istennek tartották magukat, Lajos is majdnem úgy viselkedett. A legfőbb udvari méltóságok csak arra valók voltak, hogy hódolatukat mutassák neki. Az ország főméltóságai öltöztették, az ország zászlósa volt, a ki odanyujthatta neki csipke-nyakkendőjét, külön méltóság kínálta kardját, tartotta füvegét, pálcáját. Közben intézték az ország dolgát, békét és háborút, ezim- és jószág-adományokat, ebédre meghívásokat vegyest. Aztán a király dolgozott, akták alá írta nevét, aztán sétált, ebédelt, mind ezt nagy társaságban, óriási ceremóniával. Boldog volt, a kit megszólításával kitüntetett. Aztán várta a gobelines terem, a kandalló tüze, vagy a falegyenesre nyírott fasorok, melynek sötétzöld fülkéiben márványszobrok szégyenkeztek. Aztán lefeküdt, ép annyi ceremóniával, mint a hogy felkelt. És neki mindez jól esett. És ez az ember elmondhatta magáról, hogy 6 az állam, sőt 6 kor, mert ezt a XVI. Lajos ko-

rának nevezik. Erről a korról szól a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 157. füzeté. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marezal Henrik, egyetemi tanár, ki egyuttal e kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára diszes fébörkötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadónál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, ha részletfizetésre is.

KÖZGAZDASÁG.

— Méhészeti mintagazdaság Gödöllőn. Földművelésügyi szakintézményeink száma egy szép alkotással gyarapodott: a gödöllői méhészeti mintagazdasággal. A gazdaság

keretében az egyszerű kaptár méhészettől a legmodernebb pavillon-rendszerig be van mutatva minden ága és formája, a keretes rendszer minden változata. Van műhely a méhészeti eszközök előállítására, kísérleti telep a legjobb mézelő növények kipróbálására, internátus a bennlakó növendékeknek, laboratórium, tanterem. Ugyanitt április 15-étől méhészmunkás tantolyam nyílt meg. A főlve 18 évet meghaladó és 35 évet be nem töltött egyének teljes ellátást és 60 korona ruhapénzt kapnak évente, a főlveletnél előnyben részesítik azokat, a kik kertgazdaságokat, gyümölcsészeti kurzusokat végeztek. A kérvények a földművelésügyi miniszterhez czímzendők.

Köszönetnyilvánítás.

A főlírottak hála köszönetet mondunk mind-azo jó ismerősöknek, barátoknak, egyesületeknek és köröknek, kik istenben boldogult férjemnek, illetőleg atyáknak: Wittner Antalnak hült tetemeit az örök nyugalom helyéig elkisérték s részvételükkel mély gyászunkat enyhíteni igyekeztek.

Ujpest 1902. április hó 28-án.

Öze Wittner Antalné
és gyermekei

Dr. Miklós Antal

ügyészi megbízott, ügyvéd, irodáját f. é. május 1-én Ujpesten, Mária-utca 30-ik szám alá (Jókai-u. sarok) helyezte át.

Kiváló szerencse

Török-nél.

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk.

JEGYZEKE az
50,000 nyereménynek.

Legnagyobb nyeremény a legszerencsésőbb esetben:

1.000,000 korona.

Korona

Az összes nyeremények 5 hónap alatt kisorsoltatnak és készpénzben fizetendők.	1 jutalom	600000
	1 nyer. a	400000
	1 ..	200000
	2 ..	100000
	1 ..	90000
	1 ..	80000
	1 ..	70000
	2 ..	60000
	1 ..	40000
	5 ..	30000
	1 ..	25000
	7 ..	20000
	9 ..	15000
	31 ..	10000
	67 ..	5000
	3 ..	3000
	432 ..	2000
	763 ..	1000
	1239 ..	500
	90 ..	300
31700 ..	200	
3900 ..	170	
4900 ..	130	
50 ..	100	
3900 ..	80	
2900 ..	40	

50,000 nyer. és jut. kor. összeben **13.160,000**

Hat millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrabecsült vevőink.

Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztályosorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

100,000 sorsjegy 50,000

PÉNZNYEREMÉNYVEL sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen **Tizenhárom millió 160.000** koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat **állami felügyelet** alatt áll.

Az I-ső osztály **eredeti sorsjegyeinek** tervszerű betétjei a következők:

egy nyolczad (1/8) frt	— 75	vagyis	1.50	korona,
egy negyed (1/4) ..	1.50	..	3.—	..
egy fél (1/2) ..	3.—	..	6.—	..
egy egész (1) ..	6.—	..	12.—	..

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy a **pénz beküldése** ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb:

f. év május hó 1-ig

bizalommal hozzánk küldeni

Török A. és Tsa bankház

Budapest.

Hazánk legnagyobb b detail osztályosorsjáték üzlete.

Főarudánk osztályosorsjáték osztályai.

Főüzlet: VI. Teréz-körut 46 a.

Fiókok: 1. Váci-körut 4.

2. Múzeum-körut 11.

3. Erzsébet-körut 54.

Rendelőlevél levágandó.

Török A. és Társa bankháza Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztályosorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben {
utánvételezni kérem
postautalvánnyal küldöm
mellékelem bankjegyekben (bélyegekbén) } A nem tetsző törlendő.

Pontos szám: